

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

EXPUNERE DE MOTIVE

Noul Cod Penal al României, intrat în vigoare la 1 februarie 2014, a generat și continuă să genereze controverse determinate de forma unora dintre texte, făcându-se numeroase speculații cu privire la caracterul legitim al interesului urmărit de o serie de dispoziții cu caracter de noutate față de vechile reglementări, ca și de interpretarea și aplicarea acestora de către organele de urmărire penală și de către instanțele de judecată.

Dintre textele la care am făcut referire în paragraful precedent, prezenta propunere legislativă vizează articolele 276 și 277 privind infracțiuni contra înfăptuirii justiției (Titlul IV).

Astfel, se poate observa că textul art. 276 conține dispoziții imprecise cu privire la modul în care se poate determina scopul urmărit prin afirmațiile cu caracter nereal, ori modalitatea prin care se poate urmări intimidarea sau influențarea unui judecător ori a unui organ de urmărire penală. De asemenea alăturarea intimidării și a influențării realizate prin declarații presupus nereale, generează confuzii cu privire la asigurarea independenței și a obiectivității judecătorilor și a organelor de urmărire penală. În fapt, intimidarea nu poate fi decât consecința unei amenințări ori a unui șantaj realizat prin declarații nereale, în timp ce influențarea nu are *ab initio* un caracter de act contra înfăptuirii justiției, aceasta fiind un scop legitim al oricărei persoane interesate. Mai mult, se observă că, din perspectiva sancțiunilor prevăzute, intimidarea (inducerea stării de temere) în contra înfăptuirii justiției (art. 276) este apreciată ca având același grad de pericol social ca și amenințarea în oricare altă situație (art. 206) și chiar inferior șantajului (art. 207).

În ceea ce privește art. 277, modificările vizează formulările imprecise care, în forma actuală, sunt de natură a genera controverse cu privire la sancționarea persoanelor care divulgă sau dezvăluie acte sau activități ce vizează obținerea sau administrarea de probe, ca și desfășurarea, în ansamblu, a cercetării penale.

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

Enumerarea, prin caracterul expres și limitativ, duce la concluzia că doar anumite persoane sunt sancționabile, ca și cum divulgarea sau dezvăluirea ar avea gradul de pericol social al unei infracțiuni doar prin raportare la o calitate anume cerută de lege, ceea ce este inacceptabil.

De asemenea, în opinia mea, ca și a unor specialiști consultați în acest sens, compromiterea actului de justiție prin manipularea unor informații care, prin lege, nu au caracter public, constituie o faptă cu grad ridicat de pericol social, chiar și când este urmarea unei neglijențe. Or, din textul actual al sancțiunilor prevăzute, rezultă că asemenea faptă este una minoră, indiferent dacă fapta este săvârșită cu intenție sau din culpă și indiferent de consecințe.

Justificarea propunerii legislative, pentru fiecare text în parte:

1. La art. 276

- Textul propus reformulează varianta din proiectul inițial al noului Cod penal; prin noul text se limitează făptuitorii la persoanele interesate (părțile), se impune condiția ca fapta să fie săvârșită cu intenție, se corectează imprecizia din forma actuală (judecător sau organ de urmărire penală) și se elimină ipoteza influențării ca scop al declarației publice.
- Prin forma actuală, contrar spiritului Constituției României și jurisprudenței CEDO, textul generează opinia potrivit căreia înfăptuirea justiției, componentă esențială a bunei funcționări a unei societăți democratice în condițiile și în limitele impuse de lege, scapă controlului civic, dreptului la opinie exercitat cu bună-credință și echilibrului între puterile statului;
- Astfel, este posibil ca, de bună-credință, o declarație publică să fie ulterior dovedită ca nereală, fie din incompletă informare, fie din neștiință, fără ca prin asta să se fi urmărit sau acceptat consecința intimidării unei autorități care exercită cercetarea penală, fie în faza de urmărire, fie în faza judecătorească;

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

- Pe de altă parte, urmărirea sau acceptarea drept consecință a intimidării autorității, nu poate să constituie un act nelegitim decât dacă este fapta unei persoane interesate, nu și a unui comentator sau observator străin de cauza aflată în instrumentare;
- Am propus eliminarea ipotezei influențării autorității, pe de o parte pentru că nu poate pusă în același plan cu ipoteza intimidării, iar pe de altă parte, pentru că prezumția generală este cea a interesului legitim de influențare a instanței, prin orice mijloc; dacă mijlocul folosit este unul ilegal, fapta, respectiv, sancțiunea trebuie să aibă un caracter mult mai grav decât o declarație publică care poate fi dovedită ca nereală ulterior sau chiar niciodată;
- Am propus introducerea unui nou alineat care să clarifice, atât cât se poate, interpretarea și aplicarea legii cu privire la determinarea scopului și identificarea intimidării mai presus de orice dubiu; în acest sens, propunerea impune obligația de a proba, în mod concret, că declarația publică a urmărit sau acceptat consecința intimidării, prezumția fiind exclusă pentru toate cele trei elemente – vinovăție (intenție), scop și consecință directă (intimidarea utilizată împotriva înfăptuirii justiției).

2. La art. 277

- La fel ca în cazul articolului precedent, consider că nu este justificată (și chiar imprecisă – „... în virtutea funcției”) enumerarea, expres și limitativ, prevăzută de lege în forma actuală, sancțiunea urmând a se aplica oricărei persoane care, intrând în posesia unor date privind obținerea sau administrarea unei probe într-o cauză penală aflată în instrumentare, chiar legal, le divulgă sau dezvăluie fără drept; această rațiune se aplică alineatelor (1) și (2) din textul normativ vizat;

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

- La alineatul (3) alături de reformularea, din rațiuni de precizie normativă a tipului de informații a căror difuzare este sancționată, am propus introducerea unei noi teze prin care sancțiunea în cazul celor care instrumentează o cauză penală – judecător sau organ de anchetă penală – să fie mai mare, în considerarea faptului că, într-o atare ipoteză, și consecința este mult mai gravă, afectând însuși actul de justiție; în aceeași logica și sancțiunea propusă pentru alte persoane (prima teză a alin. 3) este majorată, eliminându-se amenda.
- La alineatul (4) în afara reformulării din rațiuni de precizie a textului, propun eliminarea termenului „*vădit*”, în considerarea faptului că interpretarea va duce la controverse, dat fiind caracterului vag și subiectiv al acestuia, fiind greu de eliminat orice dubiu în calificarea unui act ca *vădit* ilegal.

Prezenta propunere nu elimină toate controversele rezultate din textele noului Cod Penal și nici măcar cea mai mare parte a acestora. Intenția a fost aceea de a corecta doar acele texte a căror prezență în dezbateră publică a generat cele mai multe comentarii, relevând semnificația ponderii lor în interesul public.

Inițiator,

Senator PSD, Șerban Nicolae